

"Mon cul vous regarde!"

"Des del 79 fins ara, porto bastant de temps fent bondat. He dit, sí, alguna ximpleria, com quan en una emissora pirata de Mollerussa em van preguntar quina obra del meu pare m'agradaria que fes en Flotats i vaig respondre que 'L'hereu i la forastera', però a condició que fes d'hereu i de forastera, però, a part d'això i d'alguna que altra coseta més, em sembla que em porto força bé."

Fa vint-i-cinc anys, al diari *TeleXpres*, propietat de Godó, i dirigit per Manuel Ibàñez Escofet, vaig publicar un article que avui vull en part reproduir, traduït del castellà. L'article es titulava "La nostra enciclopèdia" i deia així:

"L'esforç col·lectiu més gran fet fins ara en el camp cultural, al servei dels catalans'. L'eslògan publicitari és, en aquesta ocasió, una veritat com un temple. La *Gran Enciclopèdia Catalana* que, en fascicles setmanals, publica Edicions 62, és, en efecte, un esforç, el més gran esforç col·lectiu realitzat en el nostre 'camp cultural' —això de 'camp cultural' diria, no sé per què, que és un eufemisme més, necessari i comprensible", (és evident que la *Gran Enciclopèdia Catalana* era alguna cosa més en el camp cultural. Era un fenomen d'afirmació nacional, amb una clara significació política. Però això no es podia escriure l'any setanta).

"Nascut durant la guerra, aïllat durant els meus anys de col·legial de la nostra cultura, aquesta enciclopèdia em serà d'una gran, d'una immensa ajuda. Una part del que hi apareix em serà familiar, doncs no en va jo també vaig realitzar el meu petit esforç, un esforç que en realitat no va ser tal. Més aviat jo parlaria de la meva diversió, la qual, amb el temps, es va convertir en un goig".

"Em refereixo a aquelles matinades de començament dels anys 50 en les quals, en lloc de repassar la lliçó de geografia o d'història que després hauria de recitar davant els *reverendos padres*, m'enfilava a la llibreria paterna i descobria la nostra cultura, la cultura del meu país. Recordo com si fos ara la matinada en la qual vaig trobar un llibret que contenia el discurs que el doctor Antoni Rubió i Lluch va pronunciar el 23 de març de 1830 a la Real Academia Española en motiu de la seva recepció. El llibret portava aquesta dedicatòria: 'a l'eminent sigilògraf català En Ferran de Sagarra, amb l'estima que dóna una amistat de mig segle. A. Rubió i Lluch'. El discurs del doctor Rubió versava sobre 'El nombre y la unidad literaria de la lengua catalana', un tema que em va fer comprendre moltes coses que jo ja m'ensumava a casa i que encara m'apassiona quan llegeixo les peripècies dels erasmistes valencians en la ploma del nostre Joan Fuster".

"La *Gran Enciclopèdia Catalana* serà, és ja, la meua enciclopèdia. Una enciclopèdia feta, en gran part, per nois de la meua edat, que han mamat a les mateixes fonts que jo he mamat; una enciclopèdia on ens hi trobarem tots; un monument que ens ajudarà a descobrir aquesta

cultura, aquest país, que en gran part se'ns va amagar de criatures; un país que ja és, gràcies a aquests fascicles, alguna cosa més que *un poc nostre*".

Després de llegir l'article, l'Ibàñez Escofet va trucar al bar Sol (Tallers, cantonada plaça Castella, avui també desaparegut), i va demanar un parell de whiskys que ens vàrem beure sense dir cap paraula. En acomiadar-me, el meu director em va fer un petó a la galta, com ho solen fer els francesos, com feia el meu pare. Quan va sortir l'article, aquella mateixa tarda, em va trucar el senyor Jordi Carbonell, que aleshores treballava a l'*Enciclopèdia Catalana*, i em va dir unes coses molt boniques...

Nou anys després, en sortir el volum 13 de la GEC (S-St), m'hi van incloure, al costat de l'avi Ferran, del meu pare i del meu oncle Ignasi. I què van dir de mi? Doncs que era un "rebenista". L'article no duia firma. El 79 jo era a París i la meua mare em va fer arribar un retall de diari en el qual l'amic Ramon Barnils es queixava del tractament al qual m'havia sotmès la GEC. Jo vaig respondre a la mare que el qualificatiu era del tot correcte: em feien pagar allò de la "cultureta", l'article contra el banquer Jordi Pujol, quan es va fer amb la revista *Destino* i va foragitar Nèstor Luján i una colla de companys (la feina bruta la va fer Baltasar Porcel)... Tot correcte, mare, li vaig dir.

Ara bé, des del 79 fins ara, porto bastant de temps fent bondat. He dit, sí, alguna ximpleria, com quan en una emissora pirata de Mollerussa em van preguntar quina obra del meu pare m'agradaria que fes en Flotats i vaig respondre que *L'hereu i la forastera*, però a condició que fes d'hereu i de forastera, però, a part d'això i d'alguna que altra coseta més, em sembla que em porto força bé. Aleshores, per què a l'*Avui* del diumenge 5 de març, en una entrevista concertada amb l'Agustí Pons sobre la fi de l'any del centenari del naixement del meu pare, em tracten com "el rebentaire oficial de Barcelona"? Rebentaire? De què? Si fins i tot no fa gaire que vaig prendre una xocolata amb la senyora Ferrusola? Rebentaire oficial? Però si a mi només em coneixen (no tinc el costum de sortir a la televisió) en dues o tres parades de la Boqueria, al restaurant Casa Leopoldo, al bar Boadas i a la parròquia del Pi?

Saps què et dic Agustí Pons? Sap què li dic senyor Villatoro, director del diari *Avui*? Doncs allò que deia Picabia (vegeu l'*Enciclopèdia Catalana*) als gentils que l'empaitaven per la Rambla: "El meu cul us contempla! (*Mon cul vous regarde!*)".

Joan de Sagarra